

Rein orka

Luft- og jarðhiti

- beinleiðis úr føroysku náttúruni

SVENDKROSSTEIN

Falkavegur 6 · FO-100 Tórshavn · Tel. 34 46 00 · T-post: krosstein@krosstein.fo · www.krosstein.fo

Sosialurin

Mánadagur 8. apríl 2019 Nr. 41 93. árg. kr. 20,00

BAKSÍÐAN

5 707265 100029

TÓRFINNUR JÁKUPSSON, TROM:

FØROYSKIR KRIMI KUNNU GEVA MILLIÓNIR

– Eydnast røðin, kunnu hon og fleiri slíkar kasta fleiri milliúnir av sær aftur í landskassan til frama fyri alt føroyska samfelagið, sigur Torfinnur Jákupsson, sum arbeidir við at gera eina nýggja føroyska krimirøð úr bókunum hjá Jógvan Isaksen. Hann væntar og vónar, at TROM kann seta Føroyar á filmiska heimskortið

S4-5

Nú í nýggjum flokki:

**Sonja vil
prógva sítt
virði fyri
Tjóðveldi**

Síða 11

**Julia fekk
sín fyrsta
landsdyst**

ítróttur síða 5

Vælkomið

lítla barn

Sosialurin ynskir hjartaliga til lukku við barninum, og vit vilja fegin siga frá hesum í teiginum "Føðingar".

Send teldupost til:
barn@sos.fo

Upplýs:
Búðardag, kyn, longd (cm), vekt (gr.),
navn foreldranna/systkin og bústað.

KOM OG SPAR SAMAN VIÐ OKKUM

Dygdar ketilin frá Jäspi er orkusparandi og væl royndur á føroyska marknaðinum.

JÄSPI

Maria Poulsen

Tel 312 000 | Fax 315 970 | mp@mp.fo | www.mp.fo

TÍÐINDI

Torfinnur Jákupsson:

- Tað ber til at hugsa út um brimgarðarnar

- Eydnast røðin, kunnu hon og fleiri slíkar kasta fleiri milliónir av sær aftur í landskassan til frama fyri alt føroyska samfelagið, sigur gøtumaðurin Torfinnur Jákupsson, sum arbeiðir við at gera eina nýggja føroyska krimirøð. Hann væntar og vónar, at TROM kann seta Føroyar á filmiska heimskortið

Pætur Hjalmar Evensson

pature@sosialurin.fo

Torfinnur Jákupsson hevur eitt ambitiøst mál, sum skal røkka langt út um føroysku brimgarðarnar. Málið er at framleiða eina spennandi nútímans krimirøð við føroyskum leikarum á føroyskum máli í Føroyum. Sendirøðin, sum kallast TROM, skal standa seg líka væl sum stóru útlendsku sendirøðirnar, og yniskið er at fáa hana sýnda og selda kring allan heimin.

TROM er ein krimirøð í átta pørtum, har vit fylgja blaðmanninum Hannis Martinsson í hansara roynd at finna út av, hvat hendi við ungu Sonju Pætursdóttir, sum fyrst hvørvir og síðani verður funnin deyð í einum blóðugum grindadrápi.

Røðin byggir á bøkurnar hjá rithøvundanum Jógvan Isaksen um Hannis Martinsson. Torfinnur Jákupsson hevur skrivað handritið sum eina samanrenning av bókunum, soleiðis at fleiri søgutræðir eru tillagaðir fyri at leggja eitt nýtt grundarlag fyri sendirøðini, sum kann fevna um fleiri sesongir. Hvør partur verður millum 45 og 55 minuttir langur.

Føroyar á filmiska heimskortið

Talan er um fyrstu føroysku sendirøðina ella filmsverkætlan yvirhøvur í so ambitiøsum viðfangi. TROM-toymið smæðist í øllum førum ikki burtur.

- Eydnast røðin, sum ætlanin er, kann hon veruliga vera við til at seta Føroyar á filmiska heimskortið. Samstundis kann hon leggja

grundarlag fyri fleiri slíkum størri framleiðslum í Føroyum, sum eisini kunnu selja føroyskt sjónvarp sum eitt serstakt vørumerki úti í heimi, sigur Torfinnur Jákupsson, sum hevur verið við til hópín av føroyskum filmsverkætlanum seinastu árin.

Kann kasta milliónir av sær

At eingin líknandi føroysk filmsverkætlan er gjørd áður, metir Torfinnur Jákupsson hanga saman við figgjarliga tørvinum til slíka verkætlan. Men vónin er, at TROM kann slóða fyri og bróta upp úr nýggjum.

- Ein kann lættliga undirmeta samfelagsliga týðningin av eini slíkari filmsverkætlan,

Her leggur Torfinnur smana við Jón Hammer og Helene Aurø TROM fram á heimskendu filmssølustevnuni Berlinale

hvørs ágóðar breiða seg sum ringar í vatni út í samfelagið. Við hesi røðini vilja vit varpa ljós á, at tað ber til at hugsa størri og út um brimgarðarnar. Eydnast hon, kann henda røðin og fleiri slíkar kasta fleiri milliónir av sær aftur í lands-

kassan til frama fyri alt føroyska samfelagið, sigur Torfinnur Jákupsson.

Snýr seg um nógva meira enn grindadráp

Søgan í røðini tekur støði í einum grindadrápi. Miðlamað-

urin Hannis Martinsson vágur sítt egna skinn fyri eina stór-fingna søgu, ið skelkar avbyrgda oyggjasamfelagið, har ein og hvør bráðliga kann koma undir illgruna fyri morð. Men umvegis kanningarnar

Her sæst Torfinnur Jákupsson, meðan tikið verður upp

Tá ið nøkur av størstu feløgum í heiminum geva tær herðaklapp, er tað ein góð grund til at smilast

hjá Hannis Martinsson kemur røðin inn á mong viðkomandi áhugaverd evni, og grindadráp er í høvuðsheitum bert karmur

TÍÐINDI

um søguinngangin.

- Røðin snýr seg í størri mun um felagsskap og familju og eitt samfelag í broyting. Søgan víðger evni sum synd, bjarging og rættvísi. Tað er ein krimisøga, men eisini ein viðmerking um samtíðarsamfelagið. Hon hyggur at Føroyum sum ein minni útgáva av tí stóra heiminum. Hon víðger okkara felagstilvit og setur spurnar- tekin við, hvørji vit eru, okkara persónliga og tjóðskaparliga samleika, greiðir Torfinnur Jákupsson frá og vendir aftur til útgangsstøðið.

- Eg valdi at nýta grindadráp sum karm um søguinngangin, júst tí tað elvir til so nógv kjak og sær so dramatiskt út í sær sjálvum. Tað riggar væl film- iskt. Røðin víðger tó grinda- dráp við einum objektivum og neutralum eyga, og tað er ein innleiðing til eitt størri krimi- plott.

- Fryntligu Føroyar perfektur karmur um skakandi morð

Fleiri av filmisku fyrirmyndun- um hjá Torfinni Jákupsson hava bygt síni verk á bøkum ella søgum hjá øðrum, og tí helt hann tað vera natúrligt at venda sær til søgurnar um Hannis Martinsson hjá Jógvan Isaksen, sum so mong ung føroysk eru vaksin upp við.

- Eg lesi bøkurnar heldur

øðrvísi nú, enn eg gjørdi fyrr, men tær eru upplagdar at brúka sum íblástur til eina føroyska krimirøð. Fryntligu Føroyar eru perfektur karmur um skakandi morð, og mær dámar væl huglagið í bókum hansara, sum eisini ofta er skemtiligt. Søgurnar hava eina serføroyska sjarmu, sigur Torfinnur Jákupsson.

Heldur sendirøð enn film

Orsøkin til, at Torfinnur hevur valt at gera eina longri sendirøð í staðin fyri ein spælfilm, er, at hann metir vanligu films- longdina á tveir tímar vera ov avmarkaða í mun til innihaldið. Hann sigur, at evnini, søgutæðrinnir og persónarnir í søguni krevja eina drúgvari víðgerð, sum tekur seg betur út í einari sendirøð.

- Sendirøðin er eitt meiri áhugavert format fyri meg sum filmshøvundur. Tað ber í størri mun til at fara í dýpdina við tí, sum mann víðger, tí ein hevur fleiri tímar og størri rásarúm at arbeiða við. Søgurnar hjá Jógvan Isaksen um Hannis Martinsson eru eisini ein bókarøð, so tað kennist natúrligt at gera filmisku útgávuna av teim til eina sendirøð, greiðir hann frá.

Sjálvstøðugt verk við síðuna av bókunum

Torfinnur Jákupsson visir á, at tað er ein avbjóðandi tilgongd at tillaga eina bók frá síðu til skerm. Hann hevur gjørt ymsar tillagingar og dagfóringar í søguni, og hann metir, at tað, sum verður tikið við úr bókunum og ikki, er helvt um helvt.

- Tey, sum kenna til bøkurnar, fara tó at kenna fleiri persónar, umhvørvi og onnur ting aftur. Men hyggjarin kemur vónandi eisini at verða hugtikin av tí, sum er nýtt við røðini og øðrvísi frá bókunum. Í tann mun stendur røðin sum eitt sjálvstøðugt verk við síðuna av bókunum.

Í hesum sambandi hevur tað verið krevjandi at koma við onkrum nýggjum, sum kennist egði og ikki longu er sæð óteljandi ferðir fyrr.

- Røddin hjá einum høvunda hevur alt at siga, og tað leggur trýst á herðarnar. Men har hevur mann ein fyrirmin sum føroyingur, vildi eg sagt. Tað er ongini ivi um, at tað serføroyska við hesi verkætlan, selur væl. Sum føroyingar hava vit eitt øðrvísi sjónarmið og eitt øðrvísi søguunivers at bjóða heiminum, sigur kreativi gøtumaðurin.

Ein gamal dreymur

Torfinnur Jákupsson hevur altíð dámt tær søgurnar best, ið samantvinna tað gerandisliga við tað meiri stórsliga, ið fjarir ein størri sannleika um lívið. Dreymurin um eina føroyska krimirøð um Hannis Mart-

insson gongur heilt aftur til tíðina, tá hann var tannáringur, og mann kann siga, at krimirøðin er eitt gamalt hjartabarn hjá Torfinnur.

- Eg minnst, tá eg sum tannáringur arbeiddi á fiska- virkinum í Gøtu og ofta sat í døgurdasteðginum og nørðaðist við ein vinmann um

Tað krevur áræði og dirvi at halda fram, tá øll onnur siga, at aldrin fer at bera til

film. Eg sat har og hugdi upp á Støðlafjall og ímyndaði mær bráðliga og sera klárliga fyrstu senuna í Blíð er summarnátt á Føroyalandi.

Slapp ongantíð tonkunum

Torfinnur gjørdist eldri, upp- tikin við ymsum øðrum, og flutti síðani til London at nema sær útbúgving og ar- beida. Men hann slepti ongan- tíð tonkunum um at skriva

eina føroyska krimirøð. Í 2014 flutti hann heim aftur eftir tíggu ár í tí bretska, og tá setti hann hol á handritið til tað, sum í dag er TROM.

- Tað var tó ikki ordiliga fyrrenn í fjør, at eg fór all-in og tók kjansin at fara út á vinnu- stevnur at royna at selja hug- skotið uttanlands. Tað gekk bara framúr væl, og eg eri nú komin í prát við nøkur av størstu feløgnum og rásun- um í heiminum, sigur Torfin- nur Jákupsson.

TROM á víðagitnari stevnu

Í februar varð føroyska krimi- røðin lögð fram á Berlinale, sum er ein av heimsins størstu filmssølustevnum. TROM varð vald út sum ein út av bert tíggu nýggjum røðum til at leggjast fram. Har var Torfinnur Jákupsson saman við Jón Hammer, ið rekur KYK Myndir og virkar sum føroyski framleiðarin, og Helene Aurø, ið er sölustjóri og umboð fyrri danska sölufelagið REinvent Studios.

Fleiri av heimsins størstu aktørum í filmsheiminum vóru til staðar, og endamálið við framløguni var at finna møgu- ligar íleggjarar til TROM. Mót- tókan og afturmeldingarnar hava verið framúr.

- Tað gevur einum eitt sind- ur rættari rygg og góða grund til at halda fram við arbeiðn- um, og tað prógvar, at høga ambitionin allikavæl hevur hald í veruleikanum. Fyri meg sum filmshøvundur er tað ser- stakliga gevandi, tí tað er longu sera torført at liva av at vera

filmshøvundur, ikki minst sum føroyskur filmshøvundur, tí tú kappast við øll í heiminum. Tá ið nøkur av størstu feløgum og rásunum í heiminum so geva tær herðaklapp, er tað ein góð grund til at smílast, um ikki annað.

Føroyska jantelógin góður elddópur

Í fjør varð ein lítill royndar- filmur gjørdur, sum er sýndur fyri verandi og møguligum komandi samstarvsfeløgum heima sum uttanlands, sum hevur fingið góða móttøku. Í næstum fara tey at hava upp- tøkuroyndir, sum fevna um leiklutir til savnaðu røðina.

Ætlandi verður farið undir framleiðslu í 2020 við frum- sýning í 2021. Torfinnur torir ikki at lova nakra ávísa dag- festing, tí tað mest týðandi er, at sendirøðin verður gjørd á fullfórðan hátt. Men tað er í øllum færum greitt, at hug- skotið, hann fekk sum tannár- ingur, nú av álvara byrjar at líkjast veruleika.

- At tað nú er í ferð við at gerast til veruleika, kennist av- bera gott. Tað er eitt úrslit av hørðum arbeiði, sum enn krevur nógv tíð og orku og ikki minst ágrýtni, áræði og dirvi til at halda fram, tá øll onnur siga, at tað ikki ber til og aldrin fer at bera til. Fólksins áhugi í verkætlanini hevur verið stórur, men føroyska jantelógin er eisini ein góður elddópur, tá ið ein fer í gongd við slíkt.

Eitt heiti við nógvum týðningum

Navnið á røðini, TROM, sipar til nøkur ymisk ting, myndamálsliga eins og bókstavliga. Torfinnur Jákupsson, skaparin av TROM, fortelur:

- Tað sipar til tær mongu fjallatromirnar, sum vit hava í Føroyum og fjallatromina á Støðlafjalli, har fyrsta bókin hjá Jógvan Isaksen byrjar. Eisini er tað eitt myndamál upp á Føroyar sum ein heimsins útkantur - tað at 'liva úti á eggini' og persónar, sum verða trýstir út í síni egnu ytsu mörk.

- Tað er eisini ein lítill tilvísing til eitt gamalt lag hjá tónleikabólkinum Clickhaze, sum aldrin varð útgivið, sum bróðir mín sang. Enska umsetingin av TROM er somuleiðis BRIM, sum á føroyskum sipar til aldubrim, og tað er júst í briminum í einum blóðugum grindadrápi, at fyrsta líkið verður funnið í røðini.

